

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ПОГОДЖЕНО»
Директор навчально-наукового
інституту економіки та управління
_____ В. П. Ключан
« ___ » _____ 2018р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
_____ Д. В. Бабенко
« ___ » _____ 2018р.

Декан обліково-фінансового
факультету
_____ О. М. Вишневська
« ___ » _____ 2018р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з вибіркової дисципліни «Страхові послуги»
(шифр за ОПП – ВПП 9)
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання (ІІІ курс)
на 2018-2019 навчальний рік
Галузь знань 0305 «Економіка і підприємництво»
Напрямок підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»
Освітній ступінь «Бакалавр»
Кваліфікація – бакалавр з фінансів

Кафедра Фінансів, банківської справи та страхування
Курс - ІІІ
Семестр - 6
Всього годин – 90 год./3,0 кред.
з них:
лекцій – 40 год./1,33 кред.
практичних – 40 год./1,33 кред.
самостійна робота – 10 год./0,33 кред.
Залік у 8 семестрі

Миколаїв
2018

Програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 02.02.2010 р.

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол № ___ від «__» _____ 2018 р.

Завідувач кафедри
д-р екон. наук, професор

Н.М. Сіренко

Робочу програму схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол № __ від «__» _____ 2018 р.

Голова науково-методичної комісії,
канд. екон. наук, доцент

Ю.Ю.Чебан

1. АНОТАЦІЯ

Страхові послуги у ринковій економіці являються ефективним інструментом захисту від можливих ризиків, який забезпечує неперервність та безперебійність процесу відтворення, соціально-економічну стабільність у суспільстві, слугує одним із головних джерел інвестиційного капіталу.

Специфічні страхові відносини є об'єктом страхової науки і, відповідно, предметом вивчення навчальної дисципліни «Страхові послуги», яка розкриває фундаментальні питання теорії страхових послуг, розглядає його економічну суть, функції, роль і сферу застосування. Становлення ринкової економіки неможливе без добре підготованих фахівців, які опанували фундаментальні принципи організації страхових відносин.

Володіння знаннями основ страхових послуг у сучасних умовах має важливе значення, оскільки допомагає зробити правильний вибір ділового партнера, забезпечити підвищення фінансової стійкості власного бізнесу, самостійно розробити програми зниження ризиків, що виникають у процесі здійснення підприємницької діяльності.

ABSTRACT

Insurance in a market economy appears the effective instrument of protecting from possible risks, that provides continuity and continuity of process of recreation, socio-economic stability in society, serves to one of main sources of investment capital.

Specific insurance relations are the object of insurance science and, accordingly, article of study of educational discipline of "Insurance", that exposes the fundamental questions of theory of insurance, examines him economic essence, functions, role and application domain. Becoming of market economy is impossible without well-prepared specialists that captured fundamental principles of organization of insurance relations.

Possessing knowledge of bases of insurance in modern terms has an important value, as helps to do the correct choice of business partner, provide the increase of financial firmness of own business, independently to work out the programs of risks that arise up in the process of realization of activity.

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань 0305 «Економіка і підприємництво»

Напрямок підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»

Освітній ступінь «Бакалавр»

Нормативна / вибіркова - **вибіркова**

Семестр – 6

Кількість кредитів ECTS – 3,0

Кількість модулів – 1,0

Кількість змістових модулів - 2

Загальна кількість годин – 90 год.

Види освітньої діяльності та види занять, обсяг годин:

лекції –40 год.

практичні заняття – 40 год.

самостійна робота – 10 год.

Форми підсумкового контрольного заходу - залік

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни полягає в оволодінні теоретико-методичних та практичних навиків у сфері страхових взаємовідносин, вивченні сутності і форм прояву ризику, що сприятиме об'єктивній оцінці економічних процесів, розумінню суті, місця та значення страхування для успішного управління цими процесами.

Завдання курсу - оволодіння майбутніми спеціалістами теоретико-методичних та практичних навиків розробки та здійснення страхових операцій, з'ясувати роль страхових послуг в економічній розбудові суспільства; володіти не лише теоретичними знаннями, а й практичними навичками та вміннями визначити сукупність заходів по ефективному страховому захисту.

Об'єктом дослідження дисципліни є процеси розрахунків між страховиком та страхувальником, що здійснюються в країні та поза її межами.

Предметом дисципліни «Страхові послуги» є специфічні страхові відносини.

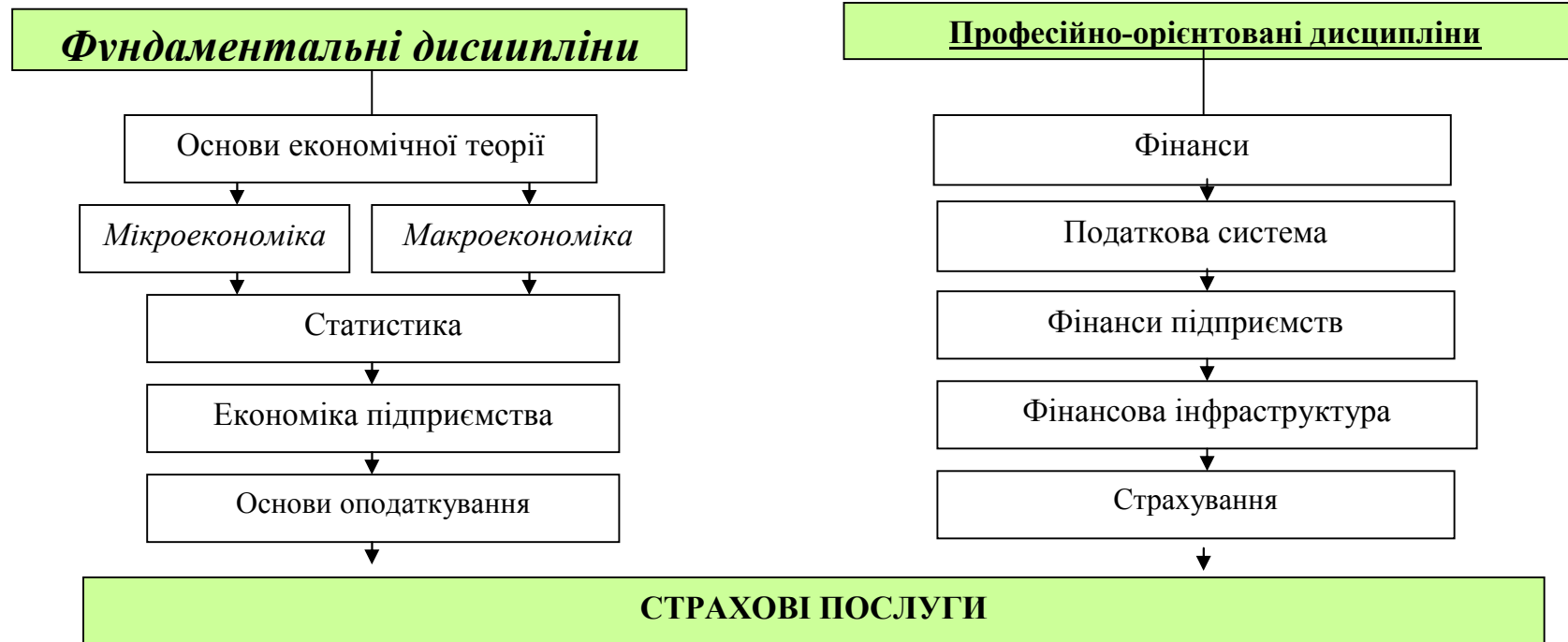
У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати:

- основні положення теорії і практики страхових послуг фізичних і юридичних осіб;
- об'єктивну необхідність, сутність, роль страхування;
- організацію, шляхи розвитку страхового ринку й державного регулювання страхової діяльності;
- умови особового страхування, страхування майна, страхування відповідальності, перестраховування з позиції вітчизняного та зарубіжного досвіду;
- особливості і шляхи поліпшення фінансової діяльності страховиків.

Здобувачі вищої освіти повинні вміти:

- визначити показники збитковості страхової суми;
- розробляти розрахунки тарифних нетто-ставок і бруто-ставок, показників фінансової стійкості страхових компаній;
- користуватись таблицею знижок з суми страхових платежів при наявності франшизму;
- визначити суму страхових платежів;
- розрахувати страхове відшкодування;
- скласти страховий договір та проводити розрахунки по ньому.

4. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

5. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХОВІ ПОСЛУГИ»

для здобувачів вищої освіти обліково-фінансового факультету
(4-го курсу) за напрямом підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»

Страхові послуги	Змістовий модуль 1. Особисте страхування	Страхова послуга та особливості її реалізації
		Порядок укладення і ведення страхової угоди
		Страхування життя та пенсій
		Страхування від нещасних випадків
		Медичне страхування
	Змістовий модуль 2. Майнове страхування	Страхування підприємницьких ризиків
		Сільськогосподарське страхування
		Страхування технічних ризиків
		Страхування кредитних і фінансових ризиків
		Автотранспортне страхування
		Морське страхування
		Авіаційне страхування
		Страхування майна і відповідальності громадян

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХОВІ ПОСЛУГИ»

У відповідності до навчального плану напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» курс навчальної дисципліни «Страхові послуги» вивчається здобувачами вищої освіти протягом 6 семестру (3 курс). Курс складається із 90 годин /3,0 кред. занять, у т. ч. теоретичний курс (лекції) – 40 год. / 1,33 кред., практичні заняття - 40 год. / 1,33 кред., самостійна робота - 10 год. / 0,33 кред. У 6 семестрі здобувачі вищої освіти складають залік.

6.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ ГОДИН І КРЕДИТІВ

Види занять	Загальна кількість годин/кредитів	Аудиторна кількість годин
Лекції	40 / 1,33	40
Практичні	40 / 1,33	40
Самостійна робота	10 / 0,33	-
Разом по курсу	90 / 3.0	80

З дисципліни «Страхові послуги» систематично проводиться поточний контроль знань здобувачів вищої освіти шляхом

виконання модульних контрольних робіт, перевіряється виконання самостійної роботи.

6.2. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Модулі курсу			Найменування змістових модулів	Розподіл навчального часу			Термін виконання, тиждень	Термін контрольного заходу
Найменування	Обсяг, кредит	Сума залікових балів		Лекції	Практичні	Самотійна робота		
Особисте страхування	1,33	23 -42	Страхова послуга та особливості її реалізації	4	4	-	1,2	2
			Порядок укладення і ведення страхової угоди	4	4	-	3,4	4
			Страховання життя та пенсій	4	4	-	5,6	6
			Страховання від нещасних випадків	4	4	-	7,8	8
			Медичне страхування	4	4	-	9,10	10
Майнове страхування	1,67	37 -58	Страховання підприємницьких ризиків	-	-	2	10	10
			Сільськогосподарське страхування	4	4	-	11,12	12
			Страховання технічних ризиків	-	-	2	12	12
			Страховання кредитних і фінансових ризиків	4	4	2	13,14	14
			Автотранспортне страхування	4	4	-	15,16	16
			Морське страхування	4	4	-	17,18	18
			Авіаційне страхування	-	-	2	18	18
			Страховання майна і відповідальності громадян	4	4	2	19,20	20
Всього	3,0	60-100		40	40	10		

6.3. ПЕРЕЛІК ТА КОРОТКИЙ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ – 20 ГОДИН

Тема 1. Страхова послуга та особливості її реалізації

Страхові послуги як специфічний товар. Ознаки, які характеризують страхову послугу. Економічна необхідність страхових послуг, що надаються фізичним і юридичним особам та розширення їх асортименту.

Вивчення й формування попиту на страхові послуги. Система страхових послуг. Безпосередній продаж: переваги й недоліки. Продаж через посередників: переваги й недоліки. Права і обов'язки страхових посередників. Вимоги законодавства України до страхових посередників.

Роль реклами в реалізації страхових послуг. Види страхової реклами та вимоги до неї.

Контроль з боку страхових компаній і держави за реалізацією страхових послуг.

Тема 2. Порядок укладення та ведення страхової угоди

Етапи проходження страхової угоди: заява про страхування; андеррайтинг; укладення договору страхування; видача полісів, врегулювання вимог страхувальників щодо відшкодування збитків.

Укладення договору страхування. Страховий поліс як форма договору страхування. Зміст страхового полісу. Його зв'язок з правилами страхування. Структура страхового полісу. Страховий сертифікат.

Врегулювання вимог страхувальника щодо відшкодування збитків. Дії страхувальника при настанні страхової події. Дії страховика щодо розслідування характеру і розмірів збитків. Страховий акт. Виплата відшкодування. Система страхового забезпечення. Франшиза. Винятки.

Тема 3. Страхування життя та пенсій

Необхідність і значення страхового захисту життя та пенсій громадян.

Види страхування життя. Змішане страхування життя. Суб'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Строк страхування. Страхова сума. Одержувачі страхової суми у випадку

смерті страхувальника. Порядок визначення і сплати страхових премій. Організація роботи страхової компанії щодо визначення страхових і викупних сум, порядок їх виплати страхувальнику, спадкоємцям або визначеним для цього особам.

Страховання дітей. Страховання до вступу в шлюб. Довічне страхування. Страховання пенсій.

Тема 4. Страхування від нещасних випадків

Необхідність і значення страхового захисту громадян від нещасних випадків. Розвиток і сучасний стан страхування. Форми і види страхування.

Обов'язкові види страхування від нещасних випадків. Державне особисте страхування військовослужбовців і військовозобов'язаних, призваних на збори. Суб'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страхова премія і порядок її сплати. Визначення розміру страхових сум за наслідки нещасних випадків. Одержувачі страхової суми у випадку смерті застрахованого. Відмова у виплаті страхової суми.

Особисте страхування від нещасних випадків на транспорті. Інші види обов'язкового страхування від нещасних випадків. Добровільні види страхування від нещасних випадків та умови їх проведення.

Індивідуальне страхування громадян від нещасних випадків. Страхування дітей від нещасних випадків. Страхування туристів від нещасних випадків.

Інші види добровільного страхування від нещасних випадків.

Тема 5. Медичне страхування

Необхідність, розвиток і сучасний стан медичного страхування. Суб'єкти страхування та відносини між ними. Обов'язкове медичне страхування. Добровільне медичне страхування. Медичне страхування громадян, які виїздять за кордон. Послуги асистансу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ – 20 ГОДИН

Тема 7. Сільськогосподарське страхування

Економічні завдання страхового захисту в сільському господарстві. Розвиток і сучасний стан страхування майна

виробників сільськогосподарської продукції. Форми й види страхування майна сільськогосподарських підприємств.

Обов'язкове страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Характеристика страхових випадків. Страхове забезпечення. Визначення вартості урожаю, обчислення й порядок сплати страхових премій. Організація роботи страхової компанії щодо визначення збитків і страхового відшкодування. Визначення факту й причин загибелі (пошкодження) урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Оцінка збитків при загибелі (пошкодженні) урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Страхове відшкодування.

Добровільне страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.

Страховання сільськогосподарських тварин.

Страховання будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.

Тема 9. Страхування кредитних і фінансових ризиків

Сутність та економічний зміст страхування фінансово-кредитних ризиків.

Кредитні ризики та їх характеристика. Організаційні форми страхування кредитів та їх характеристика. Страхування товарних кредитів. Страхування споживчих кредитів. Страхування заставного майна. Страхування експортних кредитів. Страхування ризику непогашення кредиту. Страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту. Страхування банківських гарантій. Страхування недоотримання прибутку (доходів) та інших фінансових ризиків. Страхування за «Єдиним банківським полісом».

Тема 10. Автотранспортне страхування

Необхідність і значення страхування автотранспортних ризиків. Поняття автотранспортного страхування, його сутність. Об'єкти страхування. Розвиток системи автотранспортного страхування. Сучасний стан автотранспортного страхування.

Страховання автомобілів. Характеристика об'єктів страхування. Варіанти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Фактори, що впливають на розмір страхового тарифу. Страхова премія. Строк

страхування. Франшиза. Пільги страхувальникам. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Форми страхування. Суб'єкти страхування. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Моторне (транспортне) страхове бюро України, його функції. Права і обов'язки членів МТСБ.

Міжнародна система «Зелена картка», її розвиток.

Страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Визначення й порядок відшкодування збитків.

Тема 11. Морське страхування

Необхідність і особливості страхування морських ризиків. Суб'єкти страхування. Клуби взаємного морського страхування. Визначення договору морського страхування в Кодексі торговельного мореплавання.

Страхування морських суден. Об'єкти страхування. Класифікація суден за категоріями ризику. Обсяг відповідальності. Варіанти страхування. Винятки. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування відповідальності власників суден: перед третіми особами, за забруднення державних територіальних вод. Обсяг відповідальності. Винятки. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Варіанти страхування. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страховий захист громадян від нещасних випадків на морському транспорті: членів судової команди, пасажирів. Форми страхування. Обсяг відповідальності. Винятки. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія та

порядок її сплати. Визначення та виплата страхових сум. Перспективи розвитку морського страхування в Україні.

Тема 13. Страхування майна і відповідальності громадян

Страховий захист особистої власності громадян: необхідність, види страхування. Страхування будівель, що належать громадянам. Порядок укладення договорів страхування будівель, що належать громадянам, визначення та сплати страхових платежів. Страхування тварин, що належать громадянам. Порядок укладення договорів страхування тварин, що належать громадянам, визначення та сплати страхових платежів.

Порядок виплати страхового відшкодування. Страхування домашнього майна громадян. Порядок укладення договорів страхування домашнього майна громадян, визначення та сплати страхових платежів. Страхування засобів транспорту, що належать громадянам. Порядок укладення договорів страхування засобів транспорту, що належать громадянам, визначення і сплати страхових платежів.

Поняття страхування відповідальності. Сутність, специфічний об'єкт страхування відповідальності. Порядок встановлення страхової суми, визначення збитків та їх відшкодування. Види страхування відповідальності. Суб'єкти страхування відповідальності.

ПЛАНІ ЛЕКЦІЙ

Лекція №1,2. Тема 1. Страхова послуга та особливості її реалізації (*Традиційна лекція з використанням презентації, 4 год.*)

1. Поняття страхової послуги, її необхідність і сутність.
2. Особливості маркетингу в страхуванні та його завдання.
3. Характеристика систем продажу страхових полісів.
4. Страхові агенти та їхні функції. Система генеральних агентств.
5. Страхові брокери та їхні функції.
6. Роль реклами в реалізації страхових послуг.
7. Необхідність і методи контролю з боку страхових компаній і держави за реалізацією страхових послуг.

Лекція № 3,4. Тема 2. Порядок укладення і ведення страхової угоди (Традиційна лекція з використанням презентації, 4 год.).

1. Страхова угода та її основні етапи.
2. Заява про страхування, її значення і зміст.
3. Андеррайтинг та його завдання.
4. Договір страхування і його зміст.
5. Припинення дії договору страхування. Права і обов'язки сторін.
6. Порядок врегулювання претензій страховальника щодо виплати відшкодування.

Лекція № 5,6. Тема 3. Страхування життя та пенсій. (Традиційна лекція з використанням презентації, 4 год.)

1. Економічні особливості страхування життя та пенсій.
2. Таблиця смертності та її значення.
3. Організація роботи страхової компанії, пов'язаної із здійсненням страхування життя та пенсій. Порядок укладення і обслуговування страхового договору.
4. Визначення розміру і порядок здійснення страхових виплат.

Лекція № 7,8. Тема 4. Страхування від нещасних випадків (Традиційна лекція з використанням презентації, 4 год.)

1. Економічна необхідність, сутність і значення страхового захисту громадян від нещасних випадків.
2. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків та їх характеристика.
3. Добровільні види індивідуального страхування від нещасних випадків.
4. Колективна форма добровільного страхування від нещасних випадків. Види страхування.
5. Особливості роботи страхової компанії при проведенні страхування від нещасних випадків в обов'язковій і добровільній формах.

Лекція № 9,10. Тема № 5. Медичне страхування. Традиційна лекція з використанням презентації, 4 год.)

1. Економічна необхідність і значення медичного страхування.
2. Обов'язкова форма медичного страхування та її сутність.
3. Добровільна форма медичного страхування та її особливості.

4. Медичне страхування громадян, які від'їжджають за кордон (асістанс).

Лекція № 11,12. Тема 7. Сільськогосподарське страхування (Традиційна лекція з використанням презентації, 4 год.)

1. Економічна необхідність і сучасний стан сільськогосподарського страхування.
2. Страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
3. Страхування тварин сільськогосподарських підприємств.
4. Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.

Лекція № 13,14. Тема 9. Страхування кредитних і фінансових ризиків (Проблемна лекція з використанням презентації, 4 год.)

1. Сутність та економічний зміст страхування фінансово-кредитних ризиків.
2. Кредитні ризики та їх характеристика.
3. Страхування товарних кредитів.
4. Страхування споживчих кредитів.
5. Страхування заставного майна.
6. Страхування експортних кредитів.

Лекція № 15,16. Тема 10. Автотранспортне страхування (Проблемна лекція з використанням презентації, 4 год.)

1. Необхідність, сутність і розвиток системи авто транспортного страхування.
2. Страхування автотранспортних засобів.
3. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
4. Страхування вантажів, що перевозяться автотранспортом.

Лекція № 17,18. Тема 11. Морське страхування (Традиційна лекція з використанням презентації, 4 год.)

1. Необхідність, сутність і значення морського страхування.
2. Особливості організації морського страхування.
3. Страхування суден.
4. Страхування вантажів.
5. Страхування відповідальності судновласників.

Лекція № 19,20. Тема 13. Страхування майна і відповідальності громадян (Традиційна лекція з використанням презентації, 4 год.)

1. Страховий захист особистої власності громадян: необхідність, види страхування.
2. Страхування будівель, що належать громадянам.
3. Страхування тварин, що належать громадянам.
4. Страхування домашнього майна громадян.
5. Страхування засобів транспорту, що належать громадянам.
6. Поняття страхування відповідальності
7. Види страхування відповідальності.
8. Страхування відповідальності роботодавців.
9. Страхування відповідальності домовласників.
10. Суб'єкти страхування відповідальності.

6.4. ПЕРЕЛІК ТА ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ – 20 год.

ПЛАН ПЗ №1,2

Тема 1 Страхова послуга та особливості її реалізації (4 год.).

1) усне опитування

2) тести

Питання для опитування:

1. Поняття страхової послуги, її необхідність і сутність.
2. Особливості маркетингу в страхуванні та його завдання.
3. Характеристика систем продажу страхових полісів.
4. Страхові агенти та їхні функції. Система генеральних агентств.
5. Страхові брокери та їхні функції.
6. Роль реклами в реалізації страхових послуг.
7. Необхідність і методи контролю з боку страхових компаній і держави за реалізацією страхових послуг.

ПЛАН ПЗ №3,4

Тема 2: Порядок укладення і ведення страхової угоди (4 год.).

1) усне опитування**2) тести**Питання для опитування:

1. Страхова угода та її основні етапи.
2. Заява про страхування, її значення і зміст.
3. Андеррайтинг та його завдання.
4. Договір страхування і його зміст.
5. Припинення дії договору страхування. Права і обов'язки сторін.
6. Порядок врегулювання претензій страховальника щодо виплати відшкодування.

Тести: тема № 2 MOODLE**ПЛАН ПЗ №5,6****Тема 3. Страхування життя та пенсій. (4 год.)****1) усне опитування****2) тести**Питання для опитування:

1. Економічні особливості страхування життя та пенсій.
2. Таблиця смертності та її значення.
3. Організація роботи страхової компанії, пов'язаної із здійсненням страхування життя та пенсій. Порядок укладення і обслуговування страхового договору.
4. Визначення розміру і порядок здійснення страхових виплат.

Тести: тема № 3 MOODLE**ПЛАН ПЗ №7,8****Тема 4. Страхування від нещасних випадків (4 год.)****1) усне опитування****2) тести**Питання для опитування:

1. Економічна необхідність, сутність і значення страхового захисту громадян від нещасних випадків.
2. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків та їх характеристика.
3. Добровільні види індивідуального страхування від нещасних випадків.
4. Колективна форма добровільного страхування від нещасних випадків. Види страхування.

5. Особливості роботи страхової компанії при проведенні страхування від нещасних випадків в обов'язковій і добровільній формах.

ПЛАН ПЗ №9,10.

Тема 5. Медичне страхування. (4 год.)

1) усне опитування

2) тести

Питання для опитування:

1. Економічна необхідність і значення медичного страхування.
2. Обов'язкова форма медичного страхування та її сутність.
3. Добровільна форма медичного страхування та її особливості.
4. Медичне страхування громадян, які від'їжджають за кордон (асістанс).

Завдання для модульної контрольної роботи (Модуль 1) за 4 варіантами

МОДУЛЬ 2. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ

ПЛАН ПЗ № 11,12

Тема 7. Сільськогосподарське страхування (4 год.)

1) усне опитування

2) тести

3) задачі

Питання для опитування:

1. Економічна необхідність і сучасний стан сільськогосподарського страхування.
2. Страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
3. Страхування тварин сільськогосподарських підприємств.
4. Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.

Тести: тема № 7 MOODLE

ПЛАН ПЗ № 13,14

Тема 9. Страхування кредитних і фінансових ризиків (4 год.)

1) усне опитування

2) тести

3) задачі

Питання для опитування:

1. Сутність та економічний зміст страхування фінансово-кредитних ризиків.
2. Кредитні ризики та їх характеристика.
3. Страхування товарних кредитів.
4. Страхування споживчих кредитів.
5. Страхування заставного майна.
6. Страхування експортних кредитів.

ПЛАН ПЗ № 15,16**Тема 10. Автотранспортне страхування (4 год.)****1) усне опитування****2) тести****3) задачі**Питання для опитування:

1. Необхідність, сутність і розвиток системи авто транспортного страхування.
2. Страхування автотранспортних засобів.
3. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
4. Страхування вантажів, що перевозяться автотранспортом.

Тести: тема № 10 MOODLE

ПЛАН ПЗ № 17,18.**Тема 11. Морське страхування (4 год.)****1) усне опитування****2) тести****3) задачі**Питання для опитування :

1. Необхідність, сутність і значення морського страхування.
2. Особливості організації морського страхування.
3. Страхування суден.
4. Страхування вантажів.
5. Страхування відповідальності судновласників.

Тести: тема № 11 MOODLE

ПЛАН ПЗ № 19,20.

Тема 13. Страхування майна і відповідальності громадян (4 год.)

1) усне опитування

2) тести

3) задачі

Питання для опитування :

1. Страховий захист особистої власності громадян: необхідність, види страхування.
2. Страхування будівель, що належать громадянам.
3. Страхування тварин, що належать громадянам.
4. Страхування домашнього майна громадян.
5. Страхування засобів транспорту, що належать громадянам.
6. Поняття страхування відповідальності
7. Види страхування відповідальності.
8. Страхування відповідальності роботодавців.
9. Страхування відповідальності домовласників.
10. Суб'єкти страхування відповідальності.

Заняття на базі філій кафедри фінансів, банківської справи та страхування

по темі **№ 7. «Сільськогосподарське страхування».** –
Особливості страхування сільськогосподарських культур та тварин,
порядок визначення збитку – 4 год.

Візуальне супроводження дисципліни

Лекційні заняття з дисципліни «Страхові послуги» по всіх темах, що вивчаються, супроводжуються презентаціями.

Практичні заняття по темах № 7, № 10, № 11 супроводжуються демонстрацією навчальних фільмів (з фільмотеки кафедри фінансів, банківської справи та страхування).

Матеріально-технічне забезпечення дисципліни

1) Використання фільмотеки кафедри фінансів, банківської справи та страхування при вивченні тем:

№ 7 «Сільськогосподарське страхування»;

№ 10 «Автотранспортне страхування».

№ 11 «Морське страхування».

2. Застосування елементів дистанційного навчання.

6.5. ТЕМИ, ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗАВДАНЬ, ЯКІ ВИНЕСЕНІ НА САМОСТІЙНЕ ОБОВ'ЯЗКОВЕ ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 6. Страхування підприємницьких ризиків – 2 години

1. Роль страхування в забезпеченні потреб підприємств у страховому захисті.
2. Страхування майна підприємств від вогню та інших небезпек.
3. Страхування підприємств від перерв у виробництві внаслідок знищення або пошкодження застрахованого майна.
4. Страхування відповідальності товаровиробника за якість продукції.
5. Страхування інших видів відповідальності підприємства (відповідальності роботодавця; відповідальності за забруднення довкілля).

Тема 8. Страхування технічних ризиків – 2 години

1. Економічна необхідність, сутність та розвиток страхування технічних ризиків.
2. Страхування будівельно-монтажних ризиків.
3. Страхування машин від поломок.
4. Страхування електронної техніки.

Тема 9. Страхування кредитних і фінансових ризиків – 2 години

1. Необхідність, значення та економічний зміст страхування кредитів.
2. Характеристика основних організаційних форм страхування кредитів.
3. Особливості страхування банківських кредитів.
4. Сутність та економічний зміст страхування фінансових ризиків.
5. Страхування від втрат прибутку, страхування ризику засновника, інші види.

Тема 12. Авіаційне страхування – 2 години

1. Необхідність, значення і особливості страхування авіаційних ризиків.
2. Авіаційний поліс Ллойда.

3. Страхування повітряних суден, умови страхування.
4. Страхування відповідальності власників повітряних суден. Умови страхування.
5. Страховий захист громадян від нещасних випадків на повітряному транспорті. Види і умови страхування.

Тема 13. Страхування майна і відповідальності громадян – 2 години

1. Необхідність і розвиток страхування майна громадян. Види страхування.
2. Страхування будівель і домашнього майна громадян.
3. Страхування тварин, що належать громадянам.
4. Страхування відповідальності громадян. Форми та види страхування.

ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- 1) підготовка і друкування наукової статті (обсягом 0,375 друк. арк.);
- 2) підготовка і друкування тез (обсягом 0,125 друк. арк.);

Форма перевірки та оцінювання завдань самостійної роботи

№ з/п	Завдання самостійної роботи	Кількість					
		год.	заходів	балів за 1 захід		всього балів	
				min	max	min	max
1	<u>Обов'язкова самостійна робота:</u> -опрацювання тем 2 змістовий модуль	10	1	9	14	9	14
	-доповідь (виступ з підготовкою презентації) на наукових гуртках.			3	7	3	7
2	<u>Індивідуальна робота :</u> -наукова стаття (0,375 друк. арк.) (II модуль);		1	10	15	10	15
	-тези (0,125 друк. арк.) (II модуль);			3	5	3	5
	Всього			10	x	x	x

6.6. ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

6.6.1. Питання для поточного контролю знань Модуль 1. Особисте страхування

1. Необхідність страхового захисту.
2. Для чого утворюються страхові фонди.
3. Форми страхового захисту.
4. Обґрунтуйте виникнення та вкажіть етапи розвитку страхування.
5. Сутність страхування.
6. Функції страхування.
7. Назвіть і охарактеризуйте принципи страхування.
8. Роль страхування на сучасному етапі.
9. Класифікаційні ознаки страхування.
10. Класифікація за об'єктами страхування.
11. Класифікація за родом небезпеки.
12. Класифікація за формами проведення.
13. Класифікація за статусом страхувальника.
14. Класифікація за спеціалізацією страховика.
15. Розкрийте поняття ризику в страхування.
16. Які Ви знаєте методи оцінки ризику?
17. Класифікація ризиків.
18. Які критерії віднесення ризиків до страхових?
19. Назвіть законодавчі акти України про страхові відносини.
20. Які Ви знаєте форми організації страхової діяльності?
21. Який орган здійснює державний контроль за страховою діяльністю в Україні?
22. Охарактеризуйте поняття «страховий ринок».
23. Що таке тарифна ставка? Яка методика розрахунку її тарифу?
24. Які Ви знаєте системи страхування? Охарактеризуйте кожну з них.
25. Розкрийте поняття «франшизи» в страхуванні.

МОДУЛЬ 2. Майнове страхування

26. Дайте поняття майнового страхування, його значення.
27. Які особливості страхування матеріальних активів підприємств і організацій?
28. Страхування майна від вогню та інших небезпек.
29. Особливості страхування в сільському господарстві. Страхування врожаю.
30. Страховий захист сільськогосподарських тварин.

31. Страхування технічних ризиків.
32. Особливості транспортного страхування.
33. Страхування майна громадян.
34. Дайте поняття особистого страхування та охарактеризуйте його класифікацію.
35. Які Ви знаєте види страхування життя?
36. Назвіть обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.
37. Чим відрізняється індивідуальний від колективного видів страхування?
38. Назвіть умови обов'язкового медичного страхування.
39. Які існують види добровільного медичного страхування?
40. Назвіть послідовність дій страховика по визначенню збитку від настання страхового випадку.
41. Що повинен містити страховий акт?
42. Як обчислити величину збитку страхувальника і страхового відшкодування?
43. Які документи необхідно проаналізувати для встановлення факту загибелі чи пошкодження застрахованого майна?
44. В чому необхідність страхування підприємницької діяльності?
45. Страхування біржових контрактів.
46. Страхування валютних ризиків.
47. Охарактеризуйте структуру інвестиційних ризиків.
48. Які Ви знаєте системи оцінок та методи обмеження ризиків іноземних інвестицій?
49. Охарактеризуйте стан та перспективи розвитку перестраховання.
50. Проведіть порівняльний аналіз методів перестраховання.
51. Форми перестраховання, їх характеристика.
52. Механізм застосування співстрахування.
53. Охарактеризуйте формування перестраховального ринку в Україні.
54. Охарактеризуйте склад доходів страховика.
55. Охарактеризуйте склад видатків страховика.
56. Який порядок визначення страхової премії?
57. Що включає в себе собівартість страхової послуги?
58. Як визначити прибуток від страхової діяльності?
59. Прибуток від інвестиційно діяльності, методика його розрахунку.
60. Як здійснюється оподаткування страховиків?

6.6.2.ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ (ДО ЗАЛІКУ)

1. Необхідність і значення страхового захисту.
2. Страховий фонд суспільства, його роль і значення.
3. Історичні передумови страхування.
4. Зміст страхування.
5. Принципи страхування.
6. Форми і види страхування.
7. Функції страхування.
8. Класифікація страхування.
9. Роль страхування в умовах ринкової економіки.
10. Поняття ризику та його характеристика.
11. Класифікація ризиків.
12. Управління ризиком.
13. Оцінка ризику.
14. Законодавство України про страхові відносини, його характеристика.
15. Форми організації страхової діяльності.
16. Договір страхування, його зміст і значення.
17. Обов'язкове страхування, його принципи.
18. Зміст видів та принципів добровільного страхування.
19. Страховий ринок, його характеристика.
20. Державний контроль й регулювання страхового ринку.
21. Склад і структура тарифної ставки.
22. Методика розрахунку тарифної ставки.
23. Системи страхування, їх характеристика.
24. Страхування майна підприємств.
25. Страхування в рослинництві.
26. Страховий захист сільськогосподарських тварин.
27. Страхування майна громадян
28. Страхування вантажів
29. Страхування водних транспортних засобів
30. Страхування повітряних об'єктів
31. Особисте страхування від нещасних випадків, пов'язаних з використанням транспортних об'єктів
32. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Міжнародна сисЗмістовний модуль "Зелена картка"
33. Види особистого страхування, їх характеристика

34. Страхування життя
35. Страхування від нещасних випадків
36. Медичне страхування
37. Порядок складання страхового акту та його зміст
38. Механізм страхової відповідальності за наслідки нещасних випадків
39. Зміст страхування відповідальності
40. Страхування професійної відповідальності та цивільної відповідальності підприємств
41. Страхування кредитних ризиків
42. Страхування виробничих ризиків
43. Страхування комерційних операцій
44. Біржові й валютні ризики та їх страхування
45. Страхування інвестицій
46. Страховий ринок у країнах заходу
47. Принципи та методи перестрахування
48. Співстрахування і механізм його застосування
49. Прибуток страховика та його оподаткування
50. Фінансова надійність страхової

6.7. РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА З ДИСЦИПЛІНИ ТА СХЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

За всі види робіт впродовж семестру (тести, опитування, контрольні роботи, тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 100 балів.

Рейтингова оцінка знань з дисципліни «Страхові послуги» за модулями

Модуль	Мінімум	Максимум
1. Модуль	23	42
2. Модуль	37	58
Разом за 1 модуль (залік)	60	100

Схема поточного і підсумкового контролю знань Схема поточного і підсумкового контролю знань

№ модулю	Кількість годин		Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max
1	20	20	Аудиторна робота:					
			-тестування	5	1	2	5	10
			-опитування	5	2	3	10	15
			-розв'язування задач	5	1	2	5	10
			Самостійна робота:					
<i>Обов'язкова</i>								
- доповідь на гуртку, конференції	1	3	7	3	7			
			Разом				23	42
2	20	20	Аудиторна робота:					
			-тестування	3	1	2	3	6
			- опитування	3	2	3	6	9
			- розв'язування задач	3	2	3	6	9
			Самостійна робота:					
			<i>Обов'язкова</i>					
- опрацювання тем	1	9	14	9	14			
<i>Індивідуальна робота</i>								
-наукова стаття	1	10	15	10	15			
-тези	1	3	5	3	5			
			Разом				37	58
Всього за семестр							60	100

Шкала оцінювання ECTS

Оцінка ECTS	Визначення	Оцінка в балах	Традиційна оцінка
A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	«5»
B C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	75-89	«4»
D E	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-74	«3»
EX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як досягти мінімального критерію	35-59	«2»
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	1-34	«2»

7.ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

1. Базилевич В.Д. Страхування : підручник / В.Д. Базилевич. – К. : Знання, 2012. – 1019 с.
2. Говорушко Г. А. Страхові послуги : [навч. посіб.] / Г.А. Говорушко. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. — 400 с.
3. Говорушко Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.
4. Долгошея Н.В. Страхування в запитаннях і відповідях : підручник / Н.В. Долгошея. — К. : Знання, 2010. — 543 с.
5. Дорошенко С. Л. Зростання капіталізації страхових компаній у контексті глобалізаційних законодавчих змін / С. Л. Дорошенко // Страховий ринок України в умовах фінансової глобалізації : зб. мат-в II Міжнар.наук.- практ. конф. (10, 11 вітня 2014 р., м.Київ). – К. : Лазурит Поліграф, 2014. – С.103–105.
6. Закон України «Про страхування» від 4 жовтня 2001 р. №2745-III [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96>
7. Офіційний сайт державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrproject.gov.ua.
8. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

9. Офіційний сайт Європейської організації страхування та пенсійного забезпечення (ЕІОРА) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://eiopa.europa.eu>
10. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://minfin.gov.ua>
11. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nfp.gov.ua>.
12. Плиса В.Й. Страхування : [навч. посіб.] / В.Й. Плиса. — К. : Каравела, 2010. — 464 с.
13. Полчанов А. Ю. Теоретичні основи страхового менеджменту / А. Ю. Полчанов // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2014. – № 2. – С. 282-287. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vzhdtu_econ_2014_2_44.pdf
14. Реверчук С.К. Історія страхування : підручник / С. К. Реверчук, Т.В.Сива, С. І. Кубів [та ін.] — К. : Знання, 2012. — 213 с.
15. Рейтинг страхових компаній України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forinsurer.com>
16. Рябенко Г.М. Страхування : [навч. посіб.] / Г.М. Рябенко, Н.М. Сіренко, А.С. Кравченко. – М. : МНАУ, 2014. – 426 с.
17. Сокиринська І.Г. Страховий менеджмент: навч. посібник / І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г. Аберніхіна. – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 300 с.
18. Фисун І.В. Страхування : [навч. посіб.] / І.В. Фисун. — К. : КНЕУ, 2011. — 240 с.
19. Фурман В. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку : [монографія] / В.М. Фурман. — К. : КНЕУ, 2011. — 296 с.
20. Яворська, Т. В. Державне регулювання страхового підприємництва в Україні : монографія / Т. В. Яворська. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 420 с.
21. Global marine insurance report 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iumi.com/committees/facts-a-figurescommittee/statistics>

Робочу програму склала:
канд.екон.наук, асистент

Н.О.Шишпанова